

■ Nəcibə İlkin

C.Rumi yazırdı; insan onun haqqında deyilən sözlərdən ibarətdir. Yeni insanın qiyməti onun pulunun, varının miqdarı ilə deyil, onun haqqında deyilən həqiqi sözlərlə ölçülür. O söz ki, orda haqq-ədalət, cəsaret və bir də sözün qüdrəti var. O söz ki, insanın mənəvi aləminin ifadə vasitəsi, ruhunun qidasıdır. Dahi Füzulimiz demiş ilahi nemət olan söz insanın yaraşığı, munis dostu olmaqla onun mənəvi dəyərini mizana qoyur. Belə bir söz sahiblərindən biri də “Ədalət” qəzetində özünə ədalətli yol tapan, haqqın çırağını yandıran və onun işığına insanları

di. Onlar bizi tərk etmədiyi kimi, biz də onları dövr-dövr, zaman-zaman təzələyirik. Haqsızlığın pərdəsi o qədər qalın olur ki, onun nazilməsi haqqın-ədalətin belinin sınması ilə nəticələnir. Bu ağrılar isə şairlərin ürəyindən keçir, qələmində düşünlənir. Bizə isə inildəyə-inildəyə yazmaq qalır. Şairin dediyi kimi:

*Sözüm toxunmasın!-deyə qələmi
Gözümün yaşında yuyub yazıram!
Gözəl poetik deyim!*

Əbülfət müəllimin şeir dünyası ömür yollarımızın daşlı-kəsəkli bahar fəslidir. Orda həm dincəlmək, həm də yaxşı höknürmək olur. Taleyin bizə verdiyi ağrılar bizi etək-ətək əzabların söz gücündə həm ağladır, həm də güldürür. Ömür pəncərəmizin müşənbə işığında dərdlərimizin saralmış səhifələrini varaqladıqca, arzuların saraldığını, ümidlərin qırıldığını hiss etmək və onları sözün cənginə vermək şairlərə məxsusdu. Məhz bu mənada şair söz gücünü bədii ifadəsi ilə belə təsvir edib:

ran Vətənə biz torpaqdan boylanır, ondan qürurlanırıq. Torpaq haqqını özünə qaytarmasaq. Şairin dediyi kimi, bizi üstündə tutmayacaq, qoynuna almayacaq.

*Sən Allahın önündə lal,
Mən duracam dizi üstə.
Qaçılmazdı bil ki, bu hal,
Tutmayacaq bizi üstə -
torpaq!*

Ə.Mədətoğlunun şeirlərində dilə gələn misralar harayçı qüvvə kimi bizi üzümüzə sille-sille deyərək söz yarısında bişirir, ayılmağa çağırır. Biz bu şeirlərə adi şeir kimi yox, haqqın gözüylə baxsaq, yaşamağa haqqımızın olmadığını gözəl dərk etmiş olarıq. O, həqiqətin carçısıdır. O, ədalət güzgüsüdür, kim istəsə özünü bu güzgüdə aydın görə bilər. Dərddlərin əlində xırdalanan, ləklənən şair ömrü haqqın çırağını yandırmaqla özünə ömür qazanır- VƏTƏN ÖMRÜ!

*Yarpaq tökümlü başlayıb
Qəm artıq məndə qışlayıb.
Daha ruhu da xışlayıb-ləklənirəm!*

*Dur gəl mənə danışdır,
Bir az çıxım içimdən.
Bir az eşqə bulaşdır,
Bir az sevgi içim mən.*

Yaxud:

*Məndən ayrılmağın, bil
Tək bircəce yolu var.
Məni torpaq aparsın,
Səni də sevdinin yar.*

Eşqin təsirindən məst olan şair onu mey kimi qəlbinin gözündən içə-içə ruhunun göy üzündə tamaşasına durur. Oxucu isə hələ də məstdir, sərxoşdur. Sevgisi yolunda ölməyə belə gedən aşıq qəlbində sevgisinin, sözündə onun rəsmini çəkməyi bacarır. Bu dünyadan kənar durmaq istəmirsən. Həsretin işığında sevgisinə yol gedən aşıqın kipriklərində şəhərcikləri vüsəl yağışını xatırladır. Açılan hər səhəri göz yaşları ilə yuyan aşıqın iztirabı, əzabı sevmə qəl-

bin gözəlliyidir. Sevginin gözəlliyi onun çəkdiyi əzabındadır. Şairin dilə ilə desək:

*Bir kirpiyin şehi ilə
Üzün yuyuram səhərin
Yuxusuna keşikçiyəm
Sən dönməncən şəhərin.*

Əsl şair odur ki, oxucunu heyrləndirsin. Sözün varlığını, sözün qüdrətini onun ritmində oynada bilsin. Sözün oyunu səni mat qoysun. Məhz bu mənada Əbülfət bəyin şeirlərində söz oyunu, söz aləmi payız yağışlı, bahar nəfəslidir. Poetik mənərə fəsilərin dilində dilə gəlir. Özü demişkən:

*Mən nəm çəkən, göy də nəm
Yerdə də hər tərəf daş.
Xəyallarım göydələni
Kipriklərim də ki yaş...*

Onun xəyalları da şeirdi, fikirləri də şeirdi... Ruhuna çəkdiyi sözdən nəmlənən gözləri, vuran ürəyi aşıqlıyın səmasında pərvaz edir. Xəyalı göylərdə, səmada, qəlbi isə dərдин axarında yol gedən şairin fikir dünyasında bir bütövlük var, həyatı baxışında doğmalılıq var. Dərdin köynəyinə bürünüb xəyal dünyasının işığında yol gedir üzə haqqa-həqiqətə doğru:

*Dərdimin sapı sına,
Dözümü, tabı sına,
Hər kəsin qapısına,
Durub öz kəsi gəlir.*

Yaxud;

*...ayrıldığı insanlar,
Daldığım xəyallar
Piçıldadığım yarpaqlar
Ömrümün itən
Bitən gözəl gününü....*

Hər misrasında sözüylə pçıldayan, xəyallarında, düşüncəsində ömür adlı məbədin gözəlliyini qorumağı bacaran dəyərli şairimiz Əbülfət Mədətoğluna sağlam ömür və yaradıcılıq arzusu ilə ...

ŞAİR ÖMRÜ

(Şair Əbülfət Mədətoğlunun “Bir qadına” adlı şeirlər kitabı haqqında düşüncələrim)

səsləyən Əbülfət Mədətoğludur. Qəlbinin süzgəcindən keçirdiyi sözün təamlarını misralara kökləyib oxucuya sevdirməyi bacaran şairlərdəndi Ə.Mədətoğlu.

*Qu tükündən yumuşaq
Bir beşikdi ürəyim.*

deyən şairin ürək pəncərəsini açanda şeir dünyası gözəl görünür. Burda ustad şairimiz H.Arifin bir sözü yadıma düşür: “Açıq ürəkliyə el-də-obada, şair ürəkli deyib babalar.” Ə.Mədətoğlunun ürəyi isə qu tükündən də yumşaqdı. Əgər belə olmasaydı bu gözəl sözlər orda yer tutub bilməzdi şair! Onun şeir dünyasına səyahət edərik.

Misralarında toxuduğu fikirlərin hənitirisi insanı qəflət yuxusundan oyatmaqla yanaşı, qəlbinə bir sərincilik də gətirir. Söz-söz xırdalanıb, misra-misra baş qaldırdığı şeirlərdə ruhun təlaşını, insanın cismani varlığını düşüncəsinin zirvəsində elə bütövləşdirir ki, sanırsan ki, söz-dən bir qaya qurub, dağ yaradıb. Və bu zirvələrdə ulduz kimi parıldayan fikirlər insanın qəlbinə hakim kəsil-məklə yanaşı onu düşünməyə vadar edir. Tale oyunlarında, bəxt savaşında sakit-sakit dərдинi içinə çəkib, gorum-gorun tütünlənən şair:

*Mən indi ayrılıb insanlardan
Yapışib xəyallardan
Bağrıma basıb yarpaqlardan
Xəzəl dilində danışırım.*

deyir. Payız xəyallarının yarpaq tökümlü şair qəlbində xəzələ döndükcə, kənara çəkilib onlarla dil tapıb, danışan şairin təbiəti elə payız fəslə kimidir. İçindəki ağrıları, dərdlərini sözünün gücü ilə sakitləşdirir. Öldürmə, yaralamır, ona sığal şəkir. Sığal çəkdiyi ağrılar min illərin vətən dərdi, tale yüklü məsələlərdi ki, bizimlə hər zaman ömür yoldaşı, dərd ortağıdır. Hər dövrün öz şairi, öz yazarı var. Amma dərdlər isə əsrlərinddi, yaddaşlardan silinməyən tarixin-

*Bu qocalan ümidlərim
Vaxtsız-vədəsiz qaradı.
Ümidsiz, ümidli yerim
Güldü, həsrətim yaradı.*

Eynilə şair ümidlərin güldüyü anda, həsrətinin gülməsinə işarə etməklə dərdlərimizə güzgü tutur. Fəciələrimizin, bəlalərimizin qisasının alınmadığını gören şair dərd köhlərinə nə qədər çalışsa da, xalqının ağrılarına biganə qala bilməyərək, dərdlərini döndürə qapır. Sızlayan, göynəyən ayaqları deyil, ürəyidi, qəlbidi. Sağalması yalan olan yaralarıdır. Bu yaralar birmə, beşmi.. Əlində haqqı, ədaləti bayraq edən şair xalqını milli birliyə səsləyə də, azadlığın buxovunda çürüyən vətəninə, haqqı tapdanan millətini gördükcə sarsılır. Torpaqları işğal altında olan millətinin acı göz yaşları şair ürəyində dərd yuvası salır. Azadlığını hər şeydən üstün tutan vətən oğulları şəhid olduqca vətən-vətən göynəyir, vətən-vətən tütünlənir. Həsretli Aramızın həsrəti onu çarmıxa çəkir:

*Üyünür hər cür dən də,
Artıq da, elə kəm də.
Bir-birinə sarılan
Həsretli Araz, həm də-
Kür olaq...*

Üstündə gəzdiyimiz torpaq bizə ana qədər əziz olan Vətənin durduğu yerdir. Ona söykənib ayaq üstə du-